

Ciència i eurobons: l'oportunitat d'Europa

Europa pot ser de les més perjudicades per les decisions preses per l'actual govern dels EUA: en el comerç, pels aranzels; en seguretat, per la connivència amb Rússia, i en política, pel suport a l'extrema dreta europea. La història del Vell Continent no ha estat precisament pacífica, però el final de la Segona Guerra Mundial i la Guerra Freda consoliden la pau, que es trenca primer a finals del segle XX per la Guerra dels Balcanes i recentment per la invasió d'Ucraïna. La fi de l'aliança amb els EUA presenta un gran repte però també una gran oportunitat: fer un pas endavant en la unitat europea en política, seguretat, economia i ciència.

La guerra d'Ucraïna i els dubtes sobre la permanència i efectivitat de l'OTAN posen la seguretat en primer pla al no poder confiar en el paraigua americà. Es planteja com pot tenir Europa una dissuasió nuclear independent dels EUA, atès que només França i el Regne Unit són potències nuclears i és difícil que estenguin el seu (limitat) paraigua a tot Europa. La necessitat d'una defensa autònoma vol dir no només incrementar la inversió, sinó també una coordinació efectiva i compres conjuntes. A més, cal desenvolupar una indústria pròpia de defensa suficient. No es pot dependre del material militar d'un proveïdor que et pot inutilitzar l'arma o del qual depens per a la intel·ligència. A Alemanya la despesa en defensa no comptarà en l'estricta i autoimposat límit de déficit públic i les compres d'armes es faran a empreses europees. La Comissió Europea podrà aixecar 150.000 milions d'euros per donar préstecs als estats membres per a defensa.

L'augment de despesa en defensa pot estimular l'economia (si Alemanya no ven cotxes, pot vendre tancs) i la innovació (històricament ha estat així), però segur que per a molts europeus aquesta no és una situació ideal. En tot cas, caldrà enfortir l'economia seguint les recomanacions dels informes Draghi i Letta per tal que l'estat del benestar no pateixi. Entre d'altres hi ha



XAVIER VIVES

PROFESSOR DE L'IESE

la necessitat de desenvolupar un mercat de capitals potent. Aquí hi ha un element crucial, que és tenir un mercat profund d'eurobons. Els eurobons són importants per finançar els grans projectes europeus, però també perquè l'euro esdevingui una alternativa al dòlar com a moneda global de reserva. És molt possible que els EUA facin servir el dòlar com a arma, i molts països poden

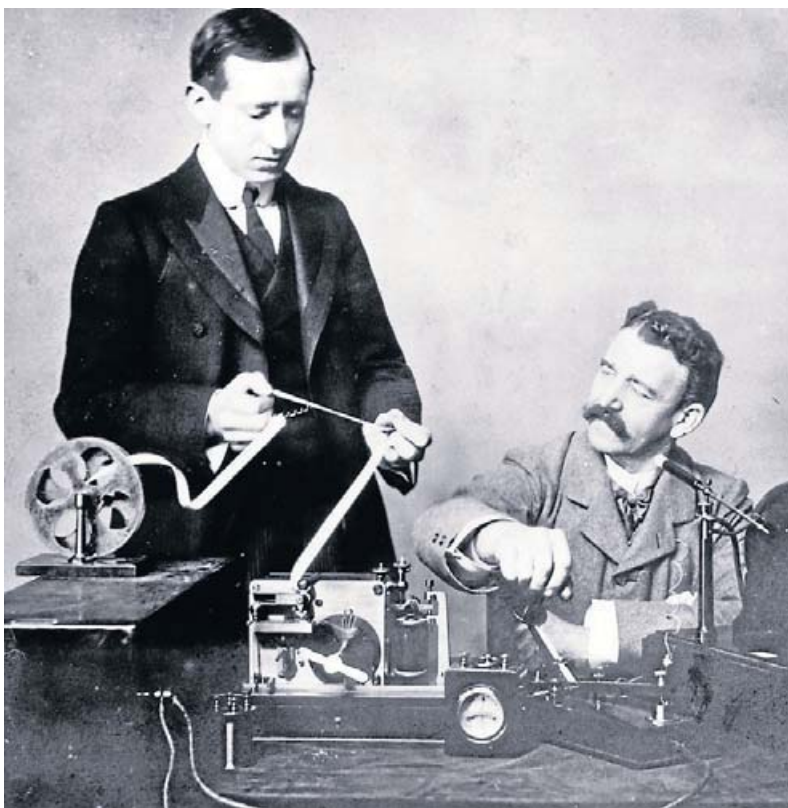
dubtar si fer-lo servir per por d'estar subjectes a represàlies. Stephen Miran, president del Council of Economic Advisors de la Casa Blanca, ha proposat mesures que disminuiran l'atractiu d'invertir en bons del tresor dels EUA. Hi ha una oportunitat clara per als eurobons i per a l'euro. Europa ha d'oferir un entorn estable per als negocis i les inversions en contrast amb la política erràtica de Washington, que genera incertesa i inestabilitat. Els moviments relatius recents de les borses dels EUA i Europa són significatius.

Hi ha consens que Europa ha de fer un pas endavant en ciència. Ara tenim una oportunitat, ja que l'administració republicana ha decidit castigar les grans universitats (concentra el 70% de les millors del món) perquè les considera *woke*. D'entrada, ha reduït del 40% o 60% al 15% l'import de les beques d'investigació del National Institutes of Health que re-

tenien les universitats per a despeses generals, una font de finançament crucial. El resultat és que moltes universitats de primera línia han congelat la contractació i els programes de doctorat. S'han retirat fons a universitats com Colúmbia per un suposat antisemitisme (a més de deportar un estudiant activista) i seguidament s'ha amenaçat amb elevar els impostos al rendiment de les dotacions (*endowments*) que alimenten els pressupostos universitaris. Ara bé, per atraure talent a Europa, molt d'ell d'origen europeu, caldrà millorar les condicions per a aquests investigadors. Aquí també ens juguem l'autonomia estratègica d'Europa.

Aquesta oportunitat requerirà més integració política, cosa que, en la meua opinió, no tindrà lloc sense la formació d'un nucli molt integrat en tots els aspectes

que tiri endavant, i que podria ser l'àrea euro. A més, cal tornar a bastir ponts amb el Regne Unit, ja que ens necessitem mútuament en molts àmbits però especialment en defensa i en ciència. Finalment, hem de teixir aliances fortes amb les democràcies liberals, i una Europa unida hi pot exercir el lideratge que deixen vacant els EUA.



GETTY

Trump ha decidit castigar les grans universitats, que considera 'woke'. Però per atraure talent a Europa caldrà millorar les condicions dels investigadors